

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre anu 6 fl., 1/2 anu
3 fl., 1/4 anu 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pre 1 anu 18 frcs., 1/2
anu 9 frcs., 1/4 anu
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Unu siru garmond:
odată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fie care publica-
țiune timbru de 30 cr.

Tottu ce privesce fóea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
in
Blașiú.

Anulú III.

Blașiú 8 Iuliú 1893.

Numérulú 27.

O datorință sfintă.

În numărulú precedentú alú foi
nóstre amú publicatú o „incunoscințare“,
prin care comisiunea de 9 esmisă de
proprietarii fondurilor grănițerescú din
districtulú Năséudului și ai șcólelorú
susținute din acele fonduri informéză
publiculú românescú despre pașii făcuți
pentru apărarea dreptului de proprietate
alú docenților de grănițeri la acele
fonduri și pentru susținerea caracterului
confesionalú și românescú alú șcólelorú
înființate din averea grănițerilorú.

Ne-amú bucuratú fórté tare ce-
tindú „incunoscințarea“ amintită, pentru
că vedemú, că descendenții grănițerilorú,
cari au perdutú fórté multú din drep-
turile lorú, și-au păstratú totuși unú
lucru de mare valóre. Acestú lucru
prețiosú este virtutea strămoșescă de a
lupta cu curajú pentru drepturile lorú
proprii, întocmai cum părinții lorú au
luptatú odinióră cu armele în mână
pentru apărarea patriei și gloria tro-
nului.

Este datorința sfintă a tuturorú
Românilorú a se indentifica cu miș-
carea pornită pentru revindicarea drep-
turilorú răpíte dela descendenții de gră-
nițeri din districtulú Năséudului, pentru
că aceștia luptă pentru religiune și
limbă, cari suntú bunuri comune tu-
turatorú Românilorú. Însă datorința acésta
sfintă se impune cu multú mai tare
frațilorú nostri din districtulú Năsé-
udului, cari au să aperse aceste bunuri

pentru nisce instituțiuni câștigate de
părinții lorú cu mari jertfe de sânge.

Noi sperămú, că dinșii își vorú și
implini acésta datorință sfintă, și mai
virtosú sperămú, că preoțimea nóstră
din părțile acelea se va grupa fără
șovăire în jurulú stégului ridicatú de
Vicariulú lorú Dr. Ioanú Popú, care
s'a pusú în fruntea mișcării de curéndú
pornite. Totú preoții nostri vorú do-
moli pe câtú este cu puțință patimele
acelea, cari au produsú între grănițeri
mari împărechii până acuma și i-au fă-
cutú necapabili de a desfășura activitatea
aceea, ce se aștepta dela ei. Închie-
gându-se în chipulú acesta șirurile lup-
tătorilorú, descendenții de grănițeri din
districtulú Năséudului în frunte cu preoții
lorú vorú triumfa de sigurú, pentru că
puterea dreptului este pe partea lorú,
pe cândú pe partea contrarilorú lorú
este numai dreptulú puterii, care póte
face felú de felú de volnicii, însă la
urmă trebuie totuși să se móie și să ce-
deze puterii dreptului, care singurá
trebuie să stăpânescă într'unú statú de
dreptú, cum trebuie să fie mai curéndú
ori mai târđiú și statulú nostru, dacă
vre să existe în mijloculú statelorú ci-
vilisate din Europa.

Însu-și Maiestatea Sa domnitoriulú
nostru a recunoscutú dreptulú de pro-
prietate alú grănițerilorú din districtulú
Năséudului la fondulú lorú scolasticú
și la celú de studii, precum o dove-
desce acésta chiarú antografulú prea-
înaltú din 29 Augustú 1861. Folo-

sindu-se de acestú dreptú, grănițerii
și-au manifestatú totdeuna în termeni
clari voința lorú cu privire la desti-
națiunea acelorú fonduri și în anulú
1865 și-au făcutú și litere fundamentale,
publicate sub numele de „*instrumentú
fundamentalú*“, care asemenea a fostú
aprobatú de toți factorii competenți,
între cari și de ordinariatulú episco-
pescú greco-catolicú de Gherla și mai
pe urmă de Maiestatea Sa prin prea-
înalta hotărúre de dtú 23 Martie 1871.

În „*instrumentulú fundamentalú*“ pro-
prietarii fondurilorú au spusú apriatú, că
voința lorú este, ca șcólele susținute
din fondulú centralú să aibă caracterú
greco-catolicú și limba de propunere
românescă.

Timpú îndelungatú însu-și guver-
nulú țerei a respectatú voința grăni-
țerilorú depusă în „*instrumentulú fun-
damentalú*“. Încă și la anulú 1884
gimnasiulú din Năséudú și celealalte
șcóle susținute din fundulú centralú
purtau caracterulú greco-catolicú ro-
mânescú chiarú și în actele publice
emanate dela Ministeriulú din Buda-
pesta.

Dela anulú 1885 încóce volnicia
celorú dela putere a datú năvalá cu
tótá furia asupra instituțiilorú gră-
nițerescú din districtulú Năséudului. S'au
inventatú concepte false de dreptú, nu-
mai ca să se póta celú puținú la apa-
rință justifica opera destructiva a gu-
vernului. S'a đisú adecă, că inse-și
fondurile ca atari, ér nu grănițerii și

Feuilleton.

Raportú anualú

despre starea și activitatea societății de lec-
tură „Inocențiu M. Clain“ a teologilorú din
Blașiú pe an. scol. 1892—93.

„Unii să fimú în cugetú,
Unii în Dumneđeș.“

(*Deviza Societ.*)

(Fine.)

II. Ce privesce activitatea internă a
societății nóstre, însemnámú, că cu finea anulú
scolasticú 1891—92 între membrii ei s'a dis-
tribuitú pentru traducere unú tomú din opulú
„Viața lui Isusú“ de părintele Didon, care
pe timpulú ferilorú s'a și tradusú. Dar cu
începutulú anulú scolasticú 1892—93 din mai
multe cauze amú trebuitú să renunțámú la
tipărirea lui; anume opulú este fórté volu-
minosú; pe lângă aceea e provéducu cu o
cartă a Palestinei și cu mai multe planuri,
cari singure ne-ar fi costatú o sumă, de care
nu dispune în presente societatea nóstră.
Aduge la acésta și 200 fr., cari ni-s'au ce-
rutú pentru concesiunea tipării, puținulú
spriginú literariú și aceea, ca mulți bărbați

erudiți în recenziunile lorú asupra acestuí
opú s'au esprimatú puținú favorabilú din
causă că cestiunile cele mai delicate nu suntú
dilucidate într'insulú în de-ajunsú.

Acésta însă nu a descurajatú pe membrii
societății. Ei au începutú traducerea altuí
opșorú, anume „De imitatione Christi“, pe care
tradusú gata a trebuitú să-lú părăsimú, fiindú
că pe cândú era să începemú cu tipărirea lui,
amú fostú informați, că opulú se tipăresce
deja în tipografia „Aurora“ din Gherla tra-
dusú fiindú de Reverendissimulú Dnú Gavrilú
Popú canonicú în Blașiú.

Nici acésta însă nu a fostú în stare să
zădărnicescú zelulú și interesulú viú, ce-lú
pórtá membrii societății nóstre față de bi-
serică și națiune. Ei au începutú traducerea
altuí opșorú anume „*Pregătire la mórté*“ de
S. Alfonsú M. de Liguori. În opulú acesta
fiesce care va puté afla o lectură plăcută
și-și va puté alimenta simțemintele religiose-
morale, precum și celea de abnegațiune, cu-
rajú și tárie, ce suntú reclamate imperiosú
de actualitate. Fiindú că numai târđiú în
cursulú anulú scolasticú amú începutú tra-
ducerea acestuí opú, elú va apăre — în ver-
siune — pe la finea lui Iuliú a. c.

Pentru ca lucrulú să fie mai speditú,

opșorulú s'a împărțitú spre traducere între
membrii societății. S'au alesú dóue comi-
siuni, dintre cari una s'a ocupatú cu censu-
rarea traducerii, érá cealaltá cu stilizarea
limbei.

Pentru asigurarea speselorú amú distri-
bitú cóle de prenumerațiune, până acum însă
fórté puține ni-s'au renapolatú. Prețulú e
de totú modestú (80 cr.), așa încátú o cólá
de tipariú abia va costa 3 cr. Venitulú
opulú se va întrebuința pentru edarea altorú
opuri. Preste vará se póte procura dela
librăria seminarialú din locú, ér din 1 Oct.
încolo dela societate.

III. În anulú acesta scolasticú socie-
tatea nóstră a fostú ajutatá de mulți marini-
moși binefăcători, cărora le esprímámú mul-
țămite profunde.

Acești generoși binefăcători suntú: Esc.
Sa Episcopulú Mihailú Pavelú, Orade 25 fl.,
Reverendissimulú Dnú Rectorú seminarialú
Dr. Alexandru Grama 58 fl. 40 cr., Institu-
tele de creditú: „Patria“, Blașiú 25 fl., „Eco-
nomulú“, Clușiú 20 fl., „Arieșana“, Turda 10
fl., „Marășana“. Reghinú 10 fl. Profundá
mulțămítá și recunoscință datorimú tuturorú
acelorú generoși domni, cari donându-li-se
partea a II-a din „Epistole cátrá unú preotú

descendenții lor, sunt proprietari, deși nu se poate închipui fondul pe lume, care să nu aibă ca proprietariu sau un individ sau o corporațiune. Și fiindcă fondul considerat în sine nu are nici un caracter, cei dela putere, au declarat, că nici institutele susținute din fondul nu pot avea nici un caracter, afară de numirea de „fundațională”, cu toate că nimenea nu face o fundațiune fără a-i determina menirea și a îndigita caracterul institutelor, ce au să se susțină din acea fundațiune.

Pe calea acesta sucită și nefirescă școlile susținute din fondul central s'au despoiat de ori ce caracter românesc și confesional, și astăzi inima fie cărui Român este săgetată de durere, când vede pe frontul gimnasiului și altor școle române greco-catolice din districtul Năsăudului inscripțiunea unghurească, care nu arată caracterul adevărat al acelor institute românești și greco-catolice, ci numai numirea bastardă de „fundaționale” (alapitványi).

Tot pe basa acestei teorii de drept inventate de nisce creeri inferbinate de focul șovinismului a declarat Ministrul de culte și instrucțiunea publică, că limba de propunere la gimnasiul din Năsăud o va determina dînsul, va să dîcă va înlocui limba română cu limba magiară în propunerea tuturor obiectelor de învățămînt, deși legea despre naționalități îl obligă să înființeze și din vistieria statului gimnasiu cu limba de propunere română, er nu să scotă limba acesta și din gimnasiile înființate de Români.

Până aci ajunsese lucrul, când descendenții grănițerilor din districtul Năsăudului ascultându de glasul vicariului Dr. Ioan Popu s'au adunat în 27 Decembre 1892 la o conferință

generală și au emis o comisiune de noue membri, pe care au împuternicit-o a face toți pașii pentru recăștigarea drepturilor răpîte.

Este deci timpul suprem, ca frații Năsăudenii să lase la o parte micile interese particulare, să se lapede de scăderile proprii, cari până acum le-au paralisat ori ce acțiune fructuoasă, și unindu-se între sine ca frați să lupte pentru apărarea institutelor înființate cu crunte jertfe. Acesta este pentru ei o datorință sfîntă, care de nu o vor împlini, vor rămâne responsabili înaintea lui Dumnezeu și a posterității.

Școlile confesionale și autoritățile civile. — Nu odată aude omul tînguire din partea autorităților noastre confesionale, că autoritățile civile în loc de a le da mîna de ajutoriu în afacerile școlare le punu pedec. Ba sunt și casuri, când câte un notariu ori jude comunal, pôte spre a se recomanda în grația mai marilor săi, trecu preste marginile competenței sale și se amestecă chiar și în afacerile interne ale școlii șicanându pe învățători și conturbându cursul regulat al învățămîntului.

Autorităților noastre confesionale subalterne le recomandăm, ca să nu suferă atari ingerințe neîndreptățite și să protesteze fără amânare la locurile competente.

Mai revoltătoare decât acestea prevăricări este purtarea autorităților administrative din comitatul Szaboles față cu școlile gr. cat. române de pe Niru, anume din Nir-Adon și S. Georgiu-Abran. În comitatul acesta, precum se scie, sunt puțini Români; dară șovinistilor, cari ar dori, ca toți cetățenii Ungariei să fie magiari, și acești Români li-se pară a fi prea mulți, și pentru aceea cu ori ce preț voescă a-i magiarisa.

Șovinistii nu se mulțămesu cu aceea, că Românii de pe Niru vorbescu și unghuresce,

ci ar voi, ca ei să nu mai vorbescă românesce, să se lapede cu totul de limba lor. Românul însă, care își iubescă dulcea limbă ca un scump odor moștenit dela părinți, nu renunță cu una cu două la limba lui. Bravii români de pe Niru vedendu, că limba lor în viața publică de pretutindenea este eliminată, o conservă și o cultivă în biserică și școlă.

Fiind că în acelea părți numai biserică și școlă au mai rămas scutul limbii noastre, pentru aceea și atacurile șovinismului se aruncă fără cruțare asupra organelor bisericesti și scolastice. Preoțimea noastră din acelea părți continuu este șicanată de organele administrative și chiar publice insultată de unii șovinisti mai turbați, era învățătoria batjocorită în școlă în prezența pruncilor de cătră organele administrative. Și care este ore păcatul, ce se impută preoților și învățătorilor nostri? Unicul păcat este, că propun românesce în biserică și în școlă. Mare păcat în ochii șovinismului, dară virtute înaintea noastră. Bravii preoți și învățători de pe Niru își împlinescu numai cu conștiințiositate și rară bărbăție datorința lor, prin ce pot servi de model preoților și învățătorimii din alte ținuturi. Gloria lor crește și prin aceea, că trebuie să suferă nenumerate șicanări pentru împlinirea sînteii lor datorințe. Ei sciu prea bine, și ar trebui să o scie odată și organele statului, că biserică noastră este inarticulată și în legile țerei ca gr. cat. română, și prin urmare și limba bisericescă numai română pôte să fie, școlă însă stă sub aripile bisericeii, este fiica ei, deci școlă noastră trebuie să fie română în limbă, română în spirit. Pe lângă aceea școlă o susțin credincioșii gr. cat. români și prin urmare autoritățile școlare gr. cat. au dreptul să determine limba de propunere, care erași numai română pôte să fie.

Facem abstragere dela aceea, că legile nu numai permit școlă cu limba de propunere românescă, dară chiar impun

tinere ne-au remunerat cu o sumă frumoasă de bani, ce ne-a ajutat foarte mult întru acoperirea speselor avute cu tipărirea opului. Acești mariimoși domni sunt: Defunctul Mecenat Esc. Sa Dr. Ioan Vancea 50 fl., Esc. Sa Episcopul Mihail Pavelu 10 fl., Ilustritatea Sa Dr. Victor Mihályi 20 fl., Ilustritatea Sa Dr. Ioan Szabó 5 fl., Reverendissimul Dn canonic Alesandru Micu 15 fl., Reverendissimul Dn C. Papfalvi (†), Reverendissimul Dn Basiliu Rațu, Făgăraș, câte 10 fl., Reverendiss. dn Ioan M. Moldovanu, Dr. Ioan Rațu, Simeon P. Mateiu, Mult On. dn Ioan Orga, Dr. Isidor Marcu, Dr. Vasiliu Hossu, Ioan F. Negruțu, Dr. Ioan Sămpăleanu câte 5 fl., M. On. dn Ioni Br. Hodoșu 4 fl., Rssimul Dn Ios. Hossu, Cl. Dr. Aug. Bunea, M. On. dn G. Bărbătu, Ștef. Popu și Ales. Albini câte 3 fl., Rssimul Dn Elie Vlăssa, M. On. Dn I. Germanu, Alex. Viciu, Ambr. Chețanu câte 2 fl. Rssimii Dn Kóváry, Sarkadi, M. On. Dn George Munteanu, Nic. Popescu, Ios. Vancea, O. Banf, A. Papiu, Em. Viciu, A. P. Bota, I. Stoica, A. C. Domșa, P. Suciú câte 1 fl. 50 cr., M. On. Dn C. B. Groze, N. Ionașu, I. Nistoru câte 1 fl. Profundă mulțămintă exprimăm și M. On. D. Filipu Docolinu, Micăsasa, pentru suprasolvirea de 2 fl. Asemenea suntem recunoscători tuturor acolor P. T. Dn, cari au procurat opul dela societatea noastră.

Opul „Epistole cătră un preot tineru” a fost tipărit în câte 1000 esempl. Din tom. I. s'au petrecut 639 esempl., er din tom. II. numai 370 esemplare.

Societatea noastră în ședința a II-a administrativă pentru ca să și manifesteze înalta stimă și recunoscintă față de binefăcătorii ei, a proclamat de membri onorari pe Esc. Sa Mih. Pavelu, pe Rmii Dn I. M. Moldovanu, Ales. Micu, Dr. A. Grama, Bas. Rațu, Făgăraș, pe M. O. D. I. Germanu și pe Cl. D. Dr. Victor Szmigelski.

Nu mai puțin recunoscători suntem și față cu generoșii Dn donatori de opuri, și față cu M. On. Redacțiuni de diare. Și în special profunde mulțămiri aducem Rssimului Dn S. P. Mateiu precum și Academiei Române.

În cursul anului școlastic s'au înscris de membri fondatori M. On. D. I. Germanu și Stimabila Dnă Iulia Laurențiu (Sân-Georgiu de Câmpie), prin ce au deobligat societatea noastră.

IV. În cursul anului școlastic societatea „Inocențiu M. Clain” a avut 17 ședințe, dintre cari 6 ordinare, una constituantă, una generală, 3 extraordinare și 6 literare. În ședințele ordinare și extraordinare s'au pertractat agendele societății, în cea constituantă s'a ales comitetul societății pe anul școlastic 1893—94 în persoanele următorilor: Valeriu Popescu președ., Ioan Fulicea secret., Aug. Giurgiu redactoru, toți clerici de anul al III-lea, Mih. Hodărnău an. II cassariu I., Vas. Urzică an. II cassariu II., Emiliu Popu an. I. controloru, Georgiu Meseșanu an. I. bibliotecariu. Resteză alegerea notariului ședințelor din fitori primianți.

În ședința generală s'a raportat despre activitatea comitetului din an. scol. 1892—93.

De atunci a intrat în funcțiune noul comitet. În ședințele literare s'a cetit foaia „Furnica” și s'a perorat. Furnica a apărut în 35 numeri, mai multu cu 8 numeri de cătră recer statutele societății.

Operatele publicate în foie după număr sunt 45, dintre cari 4 disertațiuni, 3 meditațiuni, 2 novelete, 18 poesii, 2 conțiu, 1 alocuțiune funebală, 2 corispondințe, 1 vorbire de bineventare, 1 de rămasu bun, 3 poesii în prosă, 1 monologu, 2 traduceri, 1 prelucrare, 1 comedie și 3 considerațiuni.

V. Isvórele societății sunt: Biblioteca și Cassa. A. Biblioteca cu finea anului scol. 1892—93 se află în următorea stare: I. Cărți 1082 opuri în 1216 volume. În cursul anului scol. s'au înmulțit cu următorele: a) Donate. Academia Română a donat societății noastre 5 opuri în 9 volume, Rssimul Dn Simeon P. Mateiu 36 opuri în 63 volume, Rssimul Dn G. Popu 1 op în 4 volume, Rssimul Dn I. M. Moldovanu 1 op, Dl Constantin Popu 1 broșură, Dl Iuliu Corolanu 1 broșură, Gládich Pál 1 op, Soc. „România jună” 1 broșură, Dl Alesiu Viciu 1 opșor. Dl P. Sântionu 1 opșor, Dl S. Mehedintu 1 opșor. b) Diare donate: Blașiu „Unirea”, Bistrița „Minerva”, Brașov „Gazeta Transilvaniei”, Bucuresci „Convorbiri Literare”, „Revista Nouă” și „Economia Națională”, Cernăuți „Gazeta Bucovinei” și „Încercări Literare”, Gherla „Lumea Literară”, Iași „Revista critică literară”, Oradea Mare „Familia”, Sibiu „Tribuna” și „Românische Revue”, Timișora „Luminătoriu”, Viena „Katholisches Vereinsblatt”. c) În decursul

sustinerea de școle românești — se înțelege, că după puțină! — pe cheltuielile statului. Acestea ar trebui să le scie autoritățile politice din comitatul Szabolcs, și noi credem că le și știu, și dacă cu toate acestea șicanază preoțimea și învățătorimea română gr. cat., nu vedem în acesta decât cel mai detestabil șovinism, căruia chiar dl. ministru de culte Csáky ar trebui să-i pună capetă.

În 26 Iunie comitele supremă al comitatului Szabolcs, însoțit de inspectorul școlastic, de pretori și de alți oficiali comitatensi subalterni, se prezintă în școlă din Nirü-Adonü, unde s'au purtat așa de dur, câtă pruncii s'au spăriat ei. Dl. comite în loc de a aștepta, ca pruncii să se roge lui Dumnezeu, începe a face imputări preotului și învățătorilor, că sunt daco-români, apoi a demădată inspectorului, să fie câtă se poate de rigoros în esaminarea pruncilor. Inspectorul, care cu alte ocazii în turbarea sa a rupt de pe perețele școlii ordinea orelor scrise românește, a început să vexeze pruncii cu întrebări cari de cari mai sucite, ca astfel să potă inculpa pe învățători. Scopul nu și-l'a ajuns, căci pruncii fiind deștepti și binepregătiți, s'au scitit reculege, dară dl. inspector a dovedit, că e un pedagog slab, prin urmare nu merită postul, ce-l'ă ocupă.

După ce s'au convins, că învățătorii și-au făcut datorința, le-au făcut de nou imputări, pentru că propun românește. Despre învățătorii Vancu a discutat comitele, că nu scie unguerește, era Tr. Murășan scie puțin, și a demădat, să se introducă limba magiară în biserică și școlă. Apoi s'au depărtat din școlă infuriați asupra preotului și învățătorilor.

Credem, că casul acesta se va fi adus la cunoștința maritului guvern diecesan gr. cat. român de Oradea-mare, despre care suntem siguri, că va apăra drepturile bisericii noastre desconsiderate din partea organelor politice.

anului s'au cumpărat 5 opuri în 5 volume. S'au completat și legat Reviste Literare de pe mai mulți ani; asemenea s'au legat mai multe opuri stricate prin usul îndelungat.

B. Cassa. Societatea cu finea an. scol. 1892/3 dispune de un stat activ de 920 fl. 64 $\frac{1}{2}$ cr., dintre cari în Obligațiuni 561 fl. 19 $\frac{1}{2}$ cr., depuși la banca „Patria” 334 fl., banigata 25 fl. 45 cr. Bani, ce încurg din vinderea opului „Epistole către un preot tineru”, se administrează deosebit din cauza destinațiunii lor, și societatea dispune de presinte de 38 fl. 54 cr. din banii încurși, ér pe la prenumerați 48 fl. dela partea I și 47 fl. dela partea a II.

Societatea a avut în anul scol. espirat 8 membri fondatori, 7 onorari, 47 ordinari și 6 extraordinari. Fundatori sunt: Escel. Sa Dr. Ioan Vancea (+), Ilustritatea Sa Dr. Victor Mihályi, Rssimul Dn. Constantin Papfalvi (+), Rssimul Dn. Simeon P. Mateiu, M. On. Dn. Ioan Germanu, Spectabilul Dn. Georgiu Boeriu, M. On. Ioan Bozac și Stimata Dn. Iulia Laurențiu. Membri onorari sunt: Escel. Sa Mihail Pavelu, Rssimul Dn. Ioan M. Moldovanu, Alesandru Micu, Alesandru Grama, Basiliu Rațu, M. On. Ioan Germanu și Clar. Dn. Dr. Victor Szmigelski. Membri ordinari sunt toți clericii seminariali din loc, ér membri extraordinari Stimata Dn. Ana Tipografu, Reverenții d. Ioan Botezanu, Ioan Neagu, Teodoru Vandoru, Ștefan Berinde și Stimatul Dn. V. Dăianu.

Blașiu la 24 Iunie 1893.

Ștefan Roșianu,
preș. soc.

Ioan Hulea,
secret. soc.

Revistă bisericească.

Din Patrie.

Cetim în „M. Állam”, că liberalii din Șopronu au convocat pe 9 a. c. o adunare populară spre a demonstra contra congresului catolic ținut totu la Șopronu în Februarie a. c. La congresu au chemat și pe Eötvös Károly, Hermann Otto și pe deputatul Kranawetter din Viena. Firesce aci nu se referesce acea vedere, că cetățenii de ai statelor străine nu pot lua parte la adunările noastre populare.

Roma.

Sfinția Sa Leon XIII în ziua serbătorii ss. Apostoli Petru și Paulu a primit cu mare pompă pe episcopii și preoții catolici de rit orientălu, cari petreceau în Roma. Papa cu ocaziunea primirii era asistat de cardinalii Massela, Seilla, Galimberti, Meignan și dl. Ruggero. La primire au fost aproape 100 catolici de toate riturile orientale. Vorbirea omagială a ținut-o Haggior episcopul Sidonului în limba italiană, la care răspundând Sfinția Sa totu în limba italiană a făcut amintire despre succesul serbării congresului eucharistic din Ierusalim, și și-a exprimat speranța, că serbarea congresului încă va contribui la aceea, ca orientali desbinați de biserică să se întorcă în sinul ei.

Totu în ziua de 29 Iunie st. n. a cercetat Sfinția Sa mormintele Principilor Apostolilor în biserică S. Petru, unde s'a rugat timp mai îndelungat.

Sfinția Sa cu datul de 24 Iunie a dispus, ca în toate diecesele din India orientălu să se înființeze seminare pentru creșterea clerului, de-orece misionarii nu mai sunt în stare a satisface lipselor spirituale ale credincioșilor, cari se înmulțesc pe fiece care și prin conversiuni.

Francia.

Guvernele liberale, ce s'au succedat în anii din urmă, promiteau, că biserică catolică va ave o sorte mai bună, dacă clerul și poporul catolic nu va mai face causă comună cu monarhiștii, ci se voru lipi de forma de guvernare republicană. La consiliul Papei clerul catolic a îndemnat poporul, să voteze pentru candidați republicani, și rezultatul a fost, că numărul deputaților monarhiști a scădut în mod îndelungat. Pe când clerul a lucrat la întărirea partidelor republicane, guvernul nu și-a împlinit promisiunea, ci a rămas pe lângă tactica de mai înainte de a vexa biserică. Acesta o probază budgetul anului viitoru, în care salariile dela stat a rabinilor și a predicatorilor protestanți sunt de 2 ori mai mari de câtă ale clerului catolic din păstoria sufletelor. Maximul salariului anual pentru preoții catolici este de 1800 frs, pe când pentru predicatorii protestanți sunt proiectați 2000—4000 frs, era pentru rabinii 2500—5000 frs. Ajutorele, ce se dau pentru seminarele catolice, s'au șters cu totul din budget, pe când seminariul protestant figurează în budget cu 22000 frs, era institutul pentru cua-

lificarea rabinilor cu 20000 frs. Este de însemnat, că 89% din populațiunea Frânciei este catolică, și statul secularizându averea bisericii catolice a luat asupra-și obligămintul de a se îngriji de susținerea clerului și a institutelor clericale catolice. Și totuși lumea mai crede, că liberalismul modern este condus de principiul: libertate, frățietate și egalitate.

Rusia.

De vre-o doi ani s'a înființat în Finlanda o arhiepiscopie rusă „ortodoxă”, deși Ruși sunt foarte puțin în acele părți. Scopul arhiepiscopiei este a face propagandă, cu mijlocele îndatinate la Muscali, în favorul bisericii de stat. „Nowoje Wremja” aduce scirea, că arhiepiscopul Antonij va face o călătorie prin eparchia sa însoțit de preoții, cari știu limba finică, ca să câștige pe Finlandezi pentru „ortodoxism”. Pe când preoții și episcopii rușesci fac propagandă nu numai pe căi lertate, dară și nelertate, pe atunci episcopii catolici sunt împedcați în vizitarea credincioșilor prescriși de ss. canone, sau și când li-se concede acesta, se impune poporului, să se abțină dela ori ce ovațiuni în onorea capului lor bisericesc. De curând, precum se anunță din Varșovia, la mai mulți preoți catolici din diecesa de Lublin s'a făcut perchisițiune domiciliară, și unii din ei sunt deținuți. E vorba să li-se intenteze proces pentru crima de lesa măestate.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Ținerea conferinței generale extraordinare a alegătorilor Români convocată pe 9 a. c. la Sibiu este oprită de către primarul Sibiuului din temere, că delegații alegătorilor Români voru aproba publice tipărirea și răspândirea memorandumului, precum și din cauza, că la conferință voesc să se prezenteze și deputați din România. Primarul Sibiuului a fost provocat de către ministru la oprirea conferinței. Comitetul partidului a făcut pașii necesari spre a se revoca oprirea și a hotărât să amâne ținerea conferinței până la altă termină, care se va statori, după ce se va fi esoperat retragerea opririi.

Deputatul Eötvös Károly după întorcerea sa dela Kossuth a ținut un discurs înaintea alegătorilor săi din Nagy-Körös. Elu combate cu vehemență clerul catolic și doresce a-l lipsi de ori ce influență în afacerile politice. Declară, că el și amicii săi de principii voru sprigini programul guvernului. Adecă în Ungaria și opoziția e guvernamentală, când este vorba de a se aduce legi îngreunătoare pentru biserică ori naționalități.

La recercarea orașului Dobrițin în afacerea reformei casei magnaților municipiului comitatului Pesta a luat rezoluțiunea de a se adresa camerei deputaților, ca astfel să se reformeze casa de sus, încât în aceea să fie reprezentați și deputații comitatelor.

Germânia.

Parlamentul imperial s'a deschis la 4 a c. Împăratul în discursul tronului a accentuat, că monarchia nu poate renunța la ulterioara dezvoltare a fostei armate, după ce alte puteri își organizează armata. Din motivul acesta s'a vădit silită a disolva dieta imperială trecută și a scrie alegeri nouă. De atunci situațiunea politică a Europei nu s'a schimbat. Raporturile imperiului cu celelalte state sunt amicabile și scutite de orî ce turburări. Organizarea forței armate a Germaniei însă în asemănare cu ale vecinilor săi sunt mai nefavorabile decât în anul trecut. Dacă pușcăciunea geografică și dezvoltarea istorică a Germaniei o silească, ca să țină armată relativ mare, dezvoltarea forței de apărare în fața progresului, ce-lu facă puterile externe în această privință, este o necesitate pentru înmulțirea armatei. Pentru aceea se prezintă dietei un nou proiect de lege despre contingentul puterii armate în timpul de pace. Spre a se face posibilă rezolvirea acestui proiect dieta imperială în sesiunea aceasta nu va fi însărcinată cu alte proiecte mai momentose.

Împăratul precum se vede lăgă de inima ablegaților primirea proiectului militar, care în cele esențiale nu se deosebesc de alți br. Huene. Precum scriu unele foî din Germania, în noul parlament primirea depinde dela fracțiunea polonă, care numără 19 membri. În sesiunea trecută deputații poloni au votat pentru proiectul militar; acum încă vor vota pentru proiect, dacă guvernul în schimb le face anumite promisiuni. Dacă însă guvernul nu ar împlini dorințele lor, ei vor vota contra proiectului.

Italia.

Militarismul, care apasă statele europene, dără încă nicăiri nu a produs o stare așa de insuportabilă ca în Italia. Este cunoscut, că acolo toate guvernele au să se lupte cu miseria financiară și mai la toate le pune capul acestea miseriei. Cu ocaziunea desbaterii bugetului în senat a ăisă ministrul de externe, că crede, că în fața situațiunii economice și financiare a țerei cheltuelile armatei nu se pot urca, și aceste motive nu le excepționează nici în străindătate. Adeca și străinătatea și puterile întreitiei alianțe încă sunt convinse despre criza financiară, în care se află Italia, și așa nu poftesc înmulțirea armatei.

La alegerile municipale mai în toate orașele italiene au raportat catolicii învingere strălucită. Semnu, că poporul italian ține la principiile bisericeii.

Rusia.

Guvernul rusesc cu privire la raporturile sale comerciale cu statele străine a elaborat un tarif minimal și altul maximal. Taxele, ce se pun pe produsele externe introduse în Rusia din străinătate, după tariful maximal vor fi cu 10—30% mai mari decât cele după tariful minimal. Tariful minimal va fi aplicat la produsele provenite din statele, cari au închiat con-

vențiunii comerciale cu Rusia, ăra cel maximal la produsele din celelalte țeri. Fiind că negocierile între Rusia și Germania cu privire la tractatul comercial nu se par a duce la rezultat favorabil, pentru aceea se crede, că și față de produsele germane se va aplica tariful maximal, ceea ce ar îndemna pe Germania la urcarea vămilor pe produsele rusești. Care din aceste două puteri mari va ave mai multe daune din războiul vamal, viitorul va arăta.

Foile rusești urgiteză închierea unei convențiunii comerciale cu Austro-Ungaria și ăică, că ar fi daună, ca din cauza cestiunii bulgare Rusia să se lipsescă de folosele cele mari, ce le poate ave din o convențiune comercială cu monarchia noastră.

Gorespondințe.

Dergea 3 Iuliu 1893.

Clarissime Domnule Redactor!

Prevedendă norii amenințatori asupra existenței școlilor noastre confesionale gr. cat., Clerul și mireni din tractul Dergei aparținătorii Archidiecesei gr. cat. de Alba-Iulia pe baza Circulariului neuitatului nostru Mitropolit de dtu 24 Octobrie 1891 Nrul 4130, — adunat în două conferințe mixte în zilele de 14 și 15 Fauru 1892 și cu puteri unite au deliberat la salvarea școlilor noastre și la augmentarea salarelor docentale la minimul de 300 fl. v. a., și în an. trecut 1892/3 s'a și pus în două parochii în praxă.

Augmentarea s'a făcut în modul următoriu:

1. *Ascleul mare.* Dă singură 300 fl. v. a. din repartițiune pe popor.
2. Comunele *Borza, Brustur, Chichiș* și *Lupoa* în depărtare de 1—2 km. de olaltă, dau laolaltă 300 fl. cu docente ambulante.
3. *Os.-Gorbó* dă singură 300 fl., și anume din repartiție 220 fl., din regale 40 fl., grădina școlei 10 fl., 30 metr. cucuruz 30 fl.
4. *Cernucul* dă 300 fl., și anume repartiție 200 fl., 10 jug. comasate 100 fl.
5. *Rece-Cristur* cu *Kecskehata* unificate dau 300 fl. și anume. 1 *Cristur* dă 185 fl. din repartiție, 5 jug. loc comasat 15 fl.; 2. *Kecskehata* dă 90 fl. din repartiție și grădina scol. 10 fl. Se pune în praxă în an. c.
6. *Panticeu* cu *Elciul* unificate. 1. *Panticeul* dă 135 fl. din int. reg. școl., 30 metr. cucuruz 30 fl. folosul grădinei 15 fl. 2. *Elciul* dă 120 fl. din repartiție.
7. *Sotelec* unificat cu filia *Catalina*. *Sotelec* dă 210 fl., *Catalina* 90 fl.
8. *Vaidahaza* dă singură 300 fl. și anume: din repartiție 200 fl., din int. Impr. nat. 20 fl., folosul grădinei 10 fl., lemnele 10 fl., folosul pădurei scol. 20 jug. 60 fl.
9. *Fizeșul* singur împreună docentura cu cantoria dă 300 fl., și anume din repart. pe popor 205 fl., stola cantorală 20 fl., porțiunea canonică cantorală 75 fl., avend poporul a solvi contribuția pentru porțiunea canonică cantorală.
10. *Dergea* singură dă 300 fl., și anume repartiție pe popor și naturale 200 fl., interesele regalului 45 fl., un ritu de 2 jug. 30 fl., grădina scolastică 10 fl., 5 orgii lemne focale 15 fl.

11. *Poptelec* unificat cu *Călacea* sub un docente ambulante: *Călacea* va da 160 fl., *Poptelec* 140 fl. repartiție.

17. *Ugruș* dă singur 300 fl. din repartiție pe popor.

13. *Chechiș* dă singur 300 fl., și anume din repartiție pe popor 200 fl., interesele Impr. nat. 100 fl.

14. *Tihă* cu filia *Varu* dau laolaltă 300 fl. Și s'a și pus în praxă în 1892/3. 1. *Tihă* 150 fl.; 2. *Varul* dă porțiunea canonică cantorală 40 fl., din repartiție 36 fl., 25 metr. cucuruză a 1 fl. 10 cr. 24 fl. 75 cr., stola cantorală 5 fl., și din magazinul școlei 44 fl. 25 cr.

15. *Gălgă* împreună docentura cu cantoria, singură 300 fl., și anume 15 jugere de loc 80 fl., int. Impr. nat. 61 fl., int. regalului 22 fl., 29 metr. cucuruză cu tuleu a 40 cr. 11 fl. 60 cr., 29 zile de lucru a 30 cr. 8 fl. 70 cr., ceteriul cantoral 10 fl., un fnaț 3 fl., stola cantorală 30 fl. Restul de 74 fl. se va acoperi din repartiție pe popor.

16. *Chendrea* cu *Trestia* unificate dau 300 fl. în proporțiunea fumurilor existente.

17. *Pusta S. Mihai* dă 300 fl., și anume din repartiție 200 fl., din regale 50 fl., și 50 fl. din casa bisericeii.

Acăta e decisiunea conferințelor, pe baza căreia ne vom salva școlile și nu vom ave lipsă de ajutorul statului.

Ioan Hăteganu,
v.-protopop.

Vermeșu, 1 Iuliu 1893.

Clarissime Domnule Redactor!

Prin acăta îndrăsnesc a Vă ruga, să binevoiți a da loc în „Unirea“ celor ce am onore a raporta despre cursul de stupărit, ce s'a ținut în anul acăta în Vermeșu.

În zilele dela 9 până în 30 Iuniu a. c. din dispozițiunii mai înalte s'a ținut în Vermeșu un curs de stupărit extraordinariu sub conducerea bravului protopop al Vermeșului M. O. D. Ioan Vulcanu, care cu un zel admirabil și diligența unei albine, necruțând timp și osteneță, s'a nisuit a instrua pe cei prezenți în număr de 21 în tot ce privește economia stupăritului rațional.

În una din zilele acelu restimp de 3 săptămăni am făcut cu toții o excursiune la Buziașu, unde între altele am cercetat și frumosul pavilion de stup al dlui inspector regesc de stupărit Nicolae Grand. Visita noastră a fost reapoată, căci în ziua următoare am avut onore a saluta în mijlocul nostru pe Stimatul Domn Antoniu Covaci învățator ambulat de stupărit și substitut inspector regesc, care în absența dlui Nicolae Grand s'a convins în persoană despre dexteritatea și capacitatea M. O. D. protopop, ascultând cu viu interes propunerile cele forte corecte și practice ale acestuia și exprimându-și îndestulirea și mulțămirea.

Cei prezenți au fost provăduți cu cost și cuartir gratuit și cu excepțiunea celor ce au participat și în anul trecut, a primit fiesce care câte o locuință de albine sistemul „Dzirzon“, ăra din bunăvoința dlui protopop și câte un stup, spre a răspădi în tot atătea părți ale lumii acăta ramă de economie atătu de recomandat și rentabil și astfel a contribui după putință și pe

acastă cale la ridicarea stării materiale a poporului nostru.

Succesul a fost splendid. Meritul al neobositului magistru.

Ascultătorii au fost următorii: M. O. D. George Popoviciu protop. în Oravița, O. D. Ioachim Giurca parochiu în Marcoveț, George Morariu par. în Izgaru, Dem. Pojaru par. în Zgribesci, Victoru Poruța par. în Cărnecia, Iosifu Peteanu par. în Surducu mare, Ioan Bosica administr. în Ghermanu, George Munteanu cooperatoru parochialu în Silagiu, Petru Stanciu teol. abs. din Mațesci, Ioan Micșă învățătoriu în Steiu, Ștefan Țarină învăț. în Păucinesci, Iosifu Șegescu învăț. în Cărnecia, Iuliu Boldureanu învăț. în Vișagă, Paulu Munteanu învăț. în Vermeșu, Ioan Ionescu învăț. în Izgaru, George Murgu învăț. în Zgribesci, George Ogarcinu învăț. în Jebelu, Vicente Duica învăț. în Icloda, Iosifu Micleu învăț. în Rafna, Nicolae Șutilă cantoru în Apadia.

Unu ascult. alu cura. de stupăritu.

Nr. 27.

Concursu.

În conformitate cu concluderile adunării generale a despărțământului XXIV M.-Oșorhei alu „Asociațiunii Transilvane pentru literatura și cultura poporului român”, ținută la Nasna în 7 Iuliu 1892, prin această se scrie concursu la 2 premii de câte 10 fl. v. a., dintre cari unul se va conferi acelu învățătoriu român, fără deosebire de confesiune, care va dovedi prin atestată dela auctoritatea sa competentă școlară de pe teritoriul acestui despărțământu, că a făcut cele mai mari progrese în instruirea elevilor săi în pomăritu și are cea mai bună grădină școlară; ăr alu 2-lea între asemenea condițiuni se va conferi acelu învățătoriu, care va dovedi mai multu sporu în stupăritu.

Concurenții învățători să-și așternă suplicile lor până la 18/30 Iuliu a. c. la direcțiunea acestui despărțământu în M.-Oșorhei. M.-Oșorhei, 8 Iuliu 1893.

Despărțământulu XXIV M.-Oșorhei alu „Asociațiunii Transilvane pentru literatura română și cultura poporului român”.

Nicolae Manegutiă,
ppopu-casariu.

Vasiliu Hossu,
directoru alu desp.

Colecta crucerului.

La colecta crucerului inițiată de noi în numărul 16 alu „Unirii” din 1891:

Au solvită pre anul 1892. În Archidieceasă: Parochia M.-Oșorhei 6 fl. — Protopopiatulu Coșocnei: Parochia Aitonu 7 fl. 20 cr. — Trei clerici 3 corone. — Pădurarii dominiului archidieceșanu 5 fl.

Până acum a încursu de totu suma de 1,540 fl. 30 cr.

Noutăți.

Din diecesa Gherlei. Mafestatea Sa la propunerea ministrului de culte și instrucțiunea publică a numit pe P. O. D. Alexandru Bene protopopu în Mintiulu Gherlei, canonicu cancelariu în capitulu din Gherla, ăr pe M. O. D. Ioan Georgiu spiritualu alu seminariulu teologicu din Gherla canonicu prebendat totu în acelu capitulu.

Concursu. Cu terminulu de 20 Iuliu a. c. s'a deschis concursu la parochia Șardulu ungurescu împreună cu Nadășulu ungurescu și filiile Viștea și Mera din protopopiatulu Clușiuului. Emolumintele sunt I. în Șardu: a) casa parochială și superedificate economice, b) porțiune can. de 17 jug., c) lecticală de 90 metrete cucuruză à 20 cupe; II. în Nadășu: a) porțiune can. 17 jug. b) lecticală 60 metrete; III. în Viștea 13—14 metrete; și stola îndatinată.

Stațiuni cantori-docentale. Cu terminulu de 20 Iuliu a. c. s'a scrisu concursu: I. În protopopiatulu Catinet: St. cant.-doc. din Căndrașulu desertu cu emolumentele: 120 fl. din repartițiune, două grădini compute în 20 fl., 20 metrete cucuruză, venitele stolare de 30 fl.; staț. cant.-doc. din Năoiu cu emolumentele: 150 fl. din repartițiune, 50 fl. din casa comună, venitele stolare; staț. doc. din Sâmbotelecu, cu emolumentele: 100 fl., 6 jug. 1000° locu ăratoriu în 70 fl., din casa bisericești 30 fl.; staț. cant.-doc. din Tușinu cu emolumentele: 2 grădini comp. în 23 fl., 10 jug. comasate comput. în 60 fl., bani gata 100 fl., venitele stolare; staț. cant.-doc. Șermașulu-mare cu emolumentele: 150 fl. din repartiție, 2 jug. pămintu comput. în 15 fl., venitele stolare comput. 35 fl. II. În protopopiatulu Dergiu: Staț. doc. din Poptelecu, cu emolumentele: 200 fl. din repartiție, 3 orgii lemne focale; staț. doc. din Asculeulu-mare cu emolumentele: 200 fl., 2 orgii de lemne; staț. doc. ambulantă din Rece-Cristuru-Chechehata cu emolumentele: a) în Rece-Cristuru 5 jug. comput. în 15 fl., pentru lemne 12 fl., 185 fl. din repartiție, b) din Chechehata, 90 fl. din repartiție, o grădină comput. în 10 fl., 1 org. de lemne; docentele va locui în Rece-Cristuru. III. În protopopiatulu Fărăgdulu staț. doc. din Teca cu emolumentele: 100 fl. din cassa comună, 100 fl. din repartițiune, o delniță de lemne; staț. cant.-doc. din Oroșfata-Comlodu cu emolumentele: 102 fl. din repartițiune și didactru, 78 metrete cucuruză, 2 grădini de 1½ jug.; staț. doc. din Logiu cu emolumentele: 200 fl. din repartițiune.

Din diecesa Lugosului. Cu terminulu de 19 Iuliu se scrie concursu la următoarele stațiuni docentale: 1. Merșoru cu filiile Crivadia și Banița, cu emolumentele: 300 fl., 4 orgii lemne, 3 jug. pășunatu, 2. Petrosu, cu emolumentele: 300 fl., 3 orgii lemne, și 3. Bărbăleni sup., cu emolumentele: 150 fl., 4 orgii lemne. La toate stațiunile se află cortelul naturalu. Suplicile să se adreseze la Oficiulu protopopescu alu Jiulu cu reședința în Petroșeni.

Mulțămita. O. D. Andreiu Popu catechetu gr. cat. la gimnasiulu de statu din Baia-mare în numele tinerilor gr. cat. dela acelu gimnasiu aduce cea mai sinceră mulțămita acelu domni, cari au contribuit la premiarea studenților distinsți prin purtarea morală și progresulu în studiulu religiunii. Acel domni sunt: Gavr. Barbulu, proprietariu în Mocira, care a contribuit 5 fl., ăr dnu Ioan Dru mariu, adv. în Baia-mare, Demetriu Cionte, preot în Dumbrăvița, Alesiu Popu, preot în Bușacu și Andr. Popu, catechetu câte 1 fl., laolaltă 10 fl. Acastă sumă s'a împărțitu între 5 tineri primindu câte doi floreni unulu.

Dela școla de rășboiu. Primim informațiunea, că dlu căpitanu Visoia dela reg. de inf. 50 a terminatu cu succesu bun cursulu la școla de rășboiu din Viena. Primescă felicitările prietenilor săi din Blăși!

Procese de presă. Pe 26 a. c. sunt citați înaintea curții cu jurați din Clușiu dnu drdu Aureliu C. Popoviciu din Gratz, Nicolau Romanu, comptabilu în Bistrița și Eugen Brote, proprietariu în Sibiu, pentru a fi judecați în procesulu de presă, ce li-s'a intentatu pentru tipărirea și răspândirea Repliciei. — Pe 18 a. c. se va pertracta totu la Clușiu procesulu de presă intentatu pentru unu articulu apărutu în Nr. 266 dela 10 Dec. 1892 alu „Tribunei” sub titulu „Repriveri politice”. Acusați sunt dnu Andreiu Balteșu în calitate de redactoru responsabilu, Eugen Brote în calitate de proprietariu alu „Tribunei”, precum și dnu Eugen Brote, Septimiu Albinu, Ioan Rusu Șirianulu, Alesandru Dordea și Andreiu Balteșu ca autori ai articulu incriminat.

Georgiu D. Teutsch superintendentele bisericești luterane sășesești din Ardelu după morbu scurtă a repausatu la Sibiu în 2 a. c. în etate de 76 de ani. Repausatul s'a născutu în Sighișora, a studiat în locul său natalu, apoi mai târziu în Viena și Berlin. Din 1850 a funcționatu ca profesor și di-

rectoru la gimnasiulu din Sighișora până la 1863, ăr de atunci până la 1867 ca pastoru în Agnita. La 1867 reprezentanța bisericești ev. lut. l'a alesu superintendente, în care calitate a lucratu cu zel și prudență pentru promovarea intereselor bisericești și naționale ale Sasiloru. Teutsch a fostu unu bărbat talentat și erudit. Elu nu s'a distinsu numai pe terenulu bisericești și școlastic, ci a luat parte activă și la viața politică. În 1863/4 a fostu membru alu dietei din Sibiu ca regalistu, la 1864/5 reprezentant în senatul imperialu din Viena. Ca membru alu casei magnatiloru din Ungaria mai cu totă ocaziunea a combătu tendințele guvernulu de a restringe drepturile confesiunilor. Națiunea sășescă s'a purtat cu mare reverință față cu superintendentele Teutsch. Ea a perdutu prin mortea lui pe unu dintre cei mai talentați și mai zeloși conducători. Superintendentele Teutsch, deși nu putem dice, că ar fi fostu filoromân, totuși ca omu cult s'a purtat cu o stimă specială față de meritul și multă regretatul nostru mitropolitu Dr. Ioan Vancea, a carui memorie unu nemernicu s'au încercatu să o peteze.

Cestiunea română este tractată cu viu interesu de întrégă presa din România și de o parte însemnată a presei din alte state. „L'Independence Roumaine” organulu ministrulu de esterne din România condamnă în termeni hotărâți politica guvernulu ungaru față cu Românii, calificându-o periculoasă și nebună. „Se pare, că cabinetulu Wekerle să se fi decisu a întreprinde o luptă de esterminare contra elementulu român din Ungaria. Legea Csáky, augmentată prin amendamentul Apponyi țintescu directu la închiderea școlilor române; legea de colonizare țintescu directu la magiarizarea ținuturilor etnografice curatu române. La acestea se adauge darea în judecată a întregulu comitetu naționalu și a tuturor studenților, cari au luat parte la elaborarea Repliciei. Întrégă această colecțiune de măsuri, la care mai adaugându-se încă proiectele de legi religioase, cari ating și ele libertățile confesionale ale Românilor nu constituie nici mai multă nici mai puțin, decât unu atentat violentu la însăși esistența Românilor, ca rasă deosebită, avându limba sa și cultura sa proprie.” Manifestulu tinerimii universitare din România în cestiunea Românilor din Ungaria se va răspândi între universitarii din străinătate în septemăna viitoare, fiindu deja gata; ăr celu către studenții magiaru încă este terminat, daru nu s'a luat încă hotărârea, cându să li-se trimită. Conferințele studențesci în țară erau să se începă în 9 a. c., pe care și era fixată ținerea conferinței naționale la Sibiu.

Turburări în Paris. Studenții din Paris au inscenat o demonstrațiune contra senatorulu Béranger, care a făcutu să se intenteze unor studenți nemorali procese. Încăerându-se studenții cu poliția unulu din ei a fostu împușcatu. În 3 a. c. s'au început demonstrațiunile acum în contra prefectulu de poliție Loze. Demonstrațiunile s'au renoit în zilele următoare în diversele părți ale capitalei franceze. Între demonstrații s'au vedutu cete de anarhiști, cari au dirimat totu ce le-a venit în cale. Între tumultuanți și poliție s'a încinsu o luptă formală. Amploiatulu de poliție Neger a cădutu mortu, mai mult polițiști și o mulțime de tumultuanți au fosu greu răniți. Poliția și guvernulu au luat măsurile de lipsă spre a pune capetu turburărilor. Studenții, cari au provocat scandalule, încă se încercă acum a le pune capetu. Unde se crește ținerea în necredință ca în Paris, acolo grasază nemoralitatea, și urmările sunt scandaluri de tot felulu.

Pentru procurarea de recușite, stéguri flamure, policandre, albituri, obiecte pii, icone și cărți bisericești recomandăm institutul de artă a lui Sute și comp. din Budapesta, cari la dorință trimit gratis catalogul prețurilor.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

V.

Legalitatea canonică a conciliilor provinciale din 1872 și 1882.

(Fine.)

După atâtea falsități, ce le-am constatat până acum, nu e mirare, că dl. Densușan numește conciliile acestea „heterodoxe”, va să zică conciliile, cari profesându credința bisericii catolice, prin aceea au profesat o credință diversă de credința de până atunci a bisericii românești unite. Căci dl. Densușan la începutul „cercetărilor” sale a enunțat, că Mitropolitul Atanasiu cu sinodul dela 1698 nu a primit cu ocaziunea unirii „nici o dogmă catolică”, și că n'a schimbat nimica în credința și religionea de până atunci a Românilor, ci a închiat numai „alianța” aceea, pe carea însuși dl. Densușan nu o știe, că ce e. Sinodele provinciale dela 1872 și 1882 însă profesându dogmele catolice au schimbat credința și religionea bisericii românești unite, pe care nu o schimbă Mitropolitul Atanasiu, și pentru aceea dl. Densușan pronunță ca un Patriarh asupra lor verdictul de: „heterodoxe”.

Acum spre a dovedi, că Mitropolitul Atanasiu a schimbat religionea românilor uniți încă cu ocaziunea unirii, așa încât sinodele dela 1872 și 1882 în privința religiei au călcat numai pe urmele lui, n'avem lipsă să eșim nici un pas din casa proprie a dl. Densușan. Dinsul la 1884 a scris un opus intitulat „Revoluțiunea lui Horia”, plin și acesta ca și „cercetările” de deducțiuni false și aserțiuni exagerate și mai mult poetice decât istorice. În opus acesta la pag. 4 dă însuși dl. Densușan, că Mitropolitul Atanasiu prin unire cu biserica Romei, prin schimbarea chiar a religiei a voit a libera pe Români. Care dn. Densușan are dară drept? Celu dela 1893, care susține, că Mitropolitul Atanasiu prin unire n'a schimbat religionea strămoșească, ori cel dela 1884, care susține, că „a schimbat-o”, spre a libera pe Români? Dacă însă încă Mitropolitul Atanasiu a „schimbat religionea Românilor uniți” după dl. Densușan și încă cu a bisericii Romei, atunci cum se poate, că tot după dl. Densușan sinodele Mitropolitului Vancea sunt „heterodoxe”, cu toate că și ele tot religionea schimbată de Mitropolitul Atanasiu o au profesat?

Dacă dl. Densușan a fost așa de comod, cât nu a studiat nici o scriere străină, cu cari s'a folosit în „cercetările” sale, ar fi fost totuși curioș, să-și studieze barêm scrierile sale proprii.

Mai departe nu e mirare, că dl. Densușan ajunge la concludiunea, că decretul sinodelor dela 1872 și 1882 „sunt și rămân nule și fără valoare pentru toți secolii”, fiind că „nici un sinod nu este în drept să schimbe religionea poporului român”.

Am vădit deja, ce valoare au cuvintele dl. Densușan despre „schimbarea religiei” în sinodele provinciale dela 1872 și 1882. Mai adăugăm pe scurt numai următoarele.

Pe baza manifestului dela 1698, cu care dl. Densușan ar cere să schimbe și poliș pământului, numai să se facă nemuritorii, Români uniți au fost, sunt și vor fi „mădulari ai sfintei catolice biserici a Romei”. Ca atari sunt dator a respecta toate instituțiile acestei „sfinte biserici”, precum dl. Densușan, dacă cumva e cetățean al României, este dator a respecta toate instituțiile acestui regat. O atare instituție a „sfintei catolice biserici a Romei” sunt și sinodele provinciale. De aceea toți Români uniți sunt dator cu fișcă supunere față cu decretul sinodelor provinciei noastre mitropolitane ținute la 1872 și 1882. Si cel ce ori din ce motive nu voese să se supună, acela încetă a mai fi membru al bisericii românești unite, de ar fi ori și cine.

Încă câteva cuvinte cu privire la abuzul, ce-l comite dl. Densușan cu spreziunea „legea sa religioasă strămoșească”. Omen fără cultură, catolic, „ortodox”, calvin și altii, nu se prea îndatină a-și părăsi religionea și a trece la alta. Motivul, ce-l aduc, este de comun, că nu voesc să-și părăsesc „legea strămoșească”. Pentru ce însă? Pentru că doră sunt convingși din argumente solide, că „legea strămoșească” e adevărată? Nici decum! Ci pentru că neînțelegând nimica din nici o lege, n'au nici un motiv de a se lega de una mai tare ca de alta, decât că una e „lege strămoșească” și altele nu. Și apoi respectul acesta față cu „strămoșii”, dară numai acesta, și nici o altă convicțiune basată îi face și pe ei, să se lege de „legea strămoșească” și nu de altele. Sub „lege” însă înțeleg numai formele din afară ale religiei.

Totu așa stă lucrul și cu poporele fără cultură. Totă religiozitatea lor se reduce la nise forme goale și usante fără a fi înțelese de popor. Poporul se legă însă de ele, dară numai fiind că sunt „strămoșești”, căci altă motiv nu poate aduce. La atari popore biserica de comună nu funcționează ca un organism deplin dezvoltat străbătând viața religioasă a poporului în toate manifestările ei, așa câtă fiesc care membru al bisericii să aibă conștiință despre admirabilul organism al bisericii, să se simțescă ca o parte integrală al lui, și chiar prin aceea să fie legat de biserică, de credința și de instituțiile ei din adevărată convicțiune intimă despre adevărul ei înălțat preste ori ce îndoiele și scrupuli, ăra nu pe baza conservativismului mecanic al „legii strămoșești” nedemă de un popor cult.

Idealul culturii adevărate creștine însă este, ca fiesc care membru al bisericii să fie astfel instruit, cât să-și țină de adevărată religionea sa, nu pentru că e „strămoșească”, ci pentru că prin argumente solide și basate, pe cari le cunoșce foarte bine, este intim convingșu despre adevărul ei. Așa au fost creștinii cei dintâi, cari câștigându-și o atare convicțiune despre adevărul creștinismului, nu s'au mai legat de „legea strămoșească” păgână. Și o atare convicțiune religioasă are poporul astăzi în țările culte.

Nu mai când la un popor fiesc care membru al bisericii are cultura acesta religioasă, funcționează și biserica regulată în mijlocul lui. Ideea și noțiunea despre biserică, despre credința și instituțiile ei o au atunci toți membrii, și încă corectă. Și dacă este ceva divergență între ei, aceea nu alterează esența bisericii, ci se învire totdeauna numai în jurul unor cestiuni secundare și momentane. Durere! noi în urma tristelor împrejurări în cari ne-a adus schisma grecească, n'am putut ridica poporul nostru încă nici barêm aproape de acest grad de cultură. Cu ajutorul lui Dumnezeu vom ajunge toți ore-când și acolo.

Dl. Densușan însă vorbind atata totu de „legea strămoșească”, ar voi să rămânem totdeauna în statul primitiv propriu poporilor neculte, de a nu avé nici când altă convicțiune religioasă, decât pe cea basată pe împrejurarea, că acesta sau aceea a fost convicțiunea din „legea strămoșească”, și de a nu vedé nici odată biserica funcționând în mijlocul nostru așa, cum trebuie să funcționeze la un popor cult. De aceea dinsul nici nu poate să înțelegă încercările sinodelor dela 1872 și 1882 de a întocmi și organiza biserica noastră astfel, cât membrii ei trăind în mijlocul unui organism regulat cu funcționare armonică să-și câștige o convicțiune basată, raționabilă și vrednică de un popor cult, cumcă religionea sa este și rămâne religioasă adevărată, chiar și dacă n'ar fi fost strămoșească. De aceea nu e mirare, că înainte dinsul încercările acestea ale Mitropolitului Vancea și ale sinodelor

dela 1872 și 1882 porcesc din zelul celui mai sfânt, din conștiința cea mai nemeaculată și din iubirea cea mai curată a poporului le stigmatizează de „încercări de a strica legea strămoșească”. Nu-și aduce aminte, că curiosul principiu cu „legea strămoșească” în consecințele din urmă este absurd. Căci dacă totu „strămoșii” au să ne servescă de îndreptari în lucrurile de religioasă, atunci religionea „strămoșească” proprie este păgânsimul, sau chiar fetișismul, căci acesta a fost religionea „strămoșilor” noștri celor mai veneranți pentru anticitate. Și apoi între istoricii noștri, pe cari dl. Densușan i-a resfoițu așa de mult, ușor va da de Bărnutu, care era de părere, că Români să se facă păgâni, căci păgânsimul este „religionea strămoșească” a noastră.

Împrejurarea aceea tristă, că idea vagă și confuză a „legii strămoșești” din lipsa culturii a jucat în viața noastră bisericească până acum prea mare rolă, fără ca cuprinsul ei precizat și determinat să fie străbătut vre-odată în conștiința publică, și fără ca publicul mare să aibă cunoștința temeinică a „legii acesteia strămoșești”, precum și cunoștința despre lipsa ei de dezvoltare ca la poporele culte, trista această împrejurare este cauza, de sunt posibile nise apariții confuze și cutezate ca „cercetările” dl. Densușan. La popore de cultură religioasă așa ceva nu se întâmplă. Acolo fiesc care știe, ce e biserica. O știu și încă și inimici ei. Nu se legă membrii de ea numai fiind că e „strămoșească”, ci fiind că o cunosc din fundament, ca pe unu ce determinat, și funcționare armonică a organismului ei le cauză mângăere și desfătare cerescă. De aceea la atari popore s'ar face ridicul celui ce ca dl. Densușan s'ar scula să combată instituțiile prezente ale bisericii, din cauză că acele rămân neînțelese de unii omeni, cari din totă religionea nu pricepu alta nimic decât că e „strămoșească”, și apoi în atributul acesta „strămoșească” nefiind chiarificat nici de lumina culturii publice a poporului, nici de studiul serios al respectivilor, infundă după placu ideile, lucrurile, credințele, instituțiile și neadevărurile istorice, din cari apoi rezultă un babilon de confuziune, câtu e o adevărată jertfă a asculta pe atari omeni vorbind despre biserică.

Împrejurarea cu „legea strămoșească” a mai dat și noi și la alte inconveniente. Foarte mulți îndestulți cu atributul acesta vagu de „lege strămoșească” nici nu-și mai dau silința să studieze istoria „legii acesteia strămoșești”, și de aceea și-o închipuesc apoi în trecut așa de clasică, cât ajungerea ei la stările de astăzi o consideră de o degenerare, când chiar din potrivă trecutul a fostu câtu mai trist și primitiv și starea de astăzi este un progres considerabil. De aci vine apoi lucrul acela comic, de toate dorințele juste și nejuste cu privire la organizarea bisericească se pretind totu pe baza, că acelea sunt „strămoșești”, cu toate că „strămoșii” nici idee n'au avut de ele. A fost de ajuns să se dă de unii și altii, că sunt „vechi” și „strămoșești”, ca cei mai mulți să credă. De aci a urmat apoi o falsificare comică a istoriei bisericești în opinione publică, de carea cunoșcătorii străini rîde, cel român însuși plînge. Și falsificarea asta atata este de obstinată, atât de încredințată și de cutezătoare, cum e de comun neadevărul, câtu va trebui să trecă multu timp, până va pute fi de totu smuls din mîntea opiniei publice, ca să nu ne mai compromită înaintea forului european al științei. Reflecteze cetitorii numai la fantasticele aserțiuni ale „Gazetei Transilvaniei” cu privire la unele lucruri ținătoare de istoria bisericii noastre. Dacă o fôe francesă cu ceva trecere ar susține în public, că Napoleon I nu a existat nici odată, atunci ar fi puțin, dacă s'ar face numai de rîsu. Și „Gazeta” relativu la istoria bisericii noastre

a susținut neadevăruri chiar așa de cuatezate, ca și când o fœe francesă ar susținut de Napoleon I, că el n'ic odată n'a existat. Câtă a trebuit să scrie „Unirea” spre a arăta falsitatea aserțiunilor „Gazetei”! Și „Gazeta” a rămas obstinată spre rușinea noastră, deși preste un secol publicul și cel de rîndu se va mira, cum a putut o fœe să susțină falsități așa grosolane istorice, și o singură altă fœe să-i contradică, ba să-și mai afle și ômeni, cari să credă acele falsități.

Inchiâmă capitulul acesta. La 1872 erau deja 17 ani, de când fu reactivată Mitropolia noastră de Alba-Iulia și întemeiate diececele de Lugosiu și Gherla. Provincia mitropolitană nu era regulată și organizată încă nici într'o privință. Încă Mitropolitul Șulutu avuse de cugetu, să concheme sinodul provincial pentru organizarea Mitropoliei. Timpur din anii păstoririi lui îl împedecaseră în ajungerea scopului, și așa s'a scoborit în momentu fără a o pute organiza. Mitropolitul Vancea a fost dară datoriu să facă elu, ce n'a putut face Șulutu, și spre scopul acesta a conchemat cele două sinode provinciale dela 1872 și 1882, adevăratu că nu după iluziunile dlui Densușan și ale „aliatelor” sale „Gazeta”, ci după canoanele codicilor nostri Pidalion și Pravilă. În sinodele acestea pentru întâia dată s'au veduț la oialtă clerul din toate patru diececele. În sinodele acestea s'a început organizarea provinciei Mitropolitane de Alba-Iulia prin regularea multor cestiuni, prin introducerea uniformității în mai mulți ramii ai ocăruii publice bisericesci în toate patru diececele, așa câtu clerul și poporul credinciosu scie, de ce are să se țină în cele mai multe afaceri bisericesci, și scie, la ce lege să se provœce. Organizarea însă nu putu fi încă îndeplinită în aceste două sinode, ci mai multe cestiuni din viața publică bisericescă așteptă regulare. Așa de pildă dreptul criminalu și penalu bisericescu încă nu-lă avem codificatu după timpul și împrejurările de astăzi. De aceea noulu Mitropolitu va avé să organizeze mai departe în alte sinode provinciale. Decretele celor două sinode însă ținute sub Vancea regulăză totuși în multe privințe viața noastră publică bisericescă, așa câtu din punctul acesta de vedere în totu răsăritul nici biserică mai bine organizată nu există, nici codice de legi mai corect și mai deplinit ca decretale acelor două concilii ale noastre nu se află. O a recunoscutu acesta nu unu om superficialu ca dl Densușan, ci unu bărbatu de statu cunoscătoriu de întregu orientul ca și Cardinalul Simeoni, care vedând decretalele acestea a dîsu Mitropolitul Vancea, că provincia noastră mitropolitană de Alba-Iulia în privința organizării întrece pe toate bisericile din răsăritu. Valœrea, ce o are o opiniune ca acesta a unu atare bărbatu, nu o pœte prețui unu om ca dl Densușan, care din sfera nebulôsă a unor concepte vage și confuze ca „lege strămoșescă” și „alianță bisericescă” de locu nu pœte eși

Dionisiu și Sibilele.

Scene din timpurile Cesarilor de Miles Gerald Keon.
(Continuare.)

Gustară câte ceva stând și cu de grabu. Paulu băgă de samă forțe bine, cum Estira îl servia pe elu mai cu deosebire și mai cu atențiune și cum în apropierea lui era perdută în gânduri, până cându Evreul bătrân cu ochi de năpircă o observa și o dojeni destul de duru.

Paulu se silia să sfârșescă odată, și după o scurtă gustare luă pe tovarșii săi, ca să pacheteze banii.

Mai cumpără dela Evreu o ladă de feru solidă cu coperiș și încufetore în stare bună. Era și ușoră de transportată, fiindu că avea rôte și două mânere tari.

Pe cându Paulu și Cherias aședau banii,

Eleazaru a datu roțițele lădii lui Longinu și lui Tellus, cari le aședau stând în genunchi. Bătrânul Iosia Macabbi încă le sta întru ajutoriu.

Nepôtă-sa éráși s'a aședat pe scaun și își făcea trebă cu lucrul de mână. Apoi ér s'a dusu lângă masă privind în tăcere aurul și argintul celu scelipitoriu. Numai din cându în cându mai îndrepta lui Eleazaru câte o privire fulgerătoare. Într'unu momentu plesni unu dintre sulurile de pele, în cari erau pachetați banii, și banii se împrăștiară pe padimentu. Cei trei băbăți sau plecatu, ca să-i adune. Estira se repeđi ca unu fulgeru la urechea lui Paulu și îi șopti ceva, ce-lu puse pe gânduri.

Elu privi încă odată întrebătoriu în ochii ei mari și plini de viață. Ér ea ca răspunsu îi aruncă o căutătură de aprobare și fugi éráși la locul sœu de lucru.

Paulu și-a continuat lucrul tăcend. Numai vecinul sœu Cherias le-a observat acestea. Elu privi în fața lui Paulu, care era palidă cu desevârșire. Lucrul se făcea și mai departe tăcend.

Dar tăcerea n'a ținut multu. Din întâmplare s'a născut o mică cœrtă. Ori Iosia Macabbi, care însemna numêrul saculețelor de bani, a greșit, căci a însemnatu cu unu mai multu, ori ei au numêratu cu unu mai puțin.

După o scurtă schimbare de vorbe s'au hotărît să scôtă totu argintul și să-lu numere de nou, ca să se găsescă greșela.

Într'acestea Estira éráși s'a apropiat de masă. „Speru, nobilul meu domn, să te rentorci din luptă sănêtosu și nevătămatu,” dîse ea înecându-și unu suspin adânc.

„Îți mulțamescu,” răspuse Paulu. „Dar acesta nu se pœte prevedé. Mulți se rentorc éráși, dar nu totdeauna toti.”

„Într'adevœru, domnulu meu, acesta o sciu dela înaintășii mei. Dar eu speru, că tu te vei rentorce. Moșulu îmi spunea astă diminetă, că băbății, cari voru veni pentru comôră, nu o ducă pentru sine, ci ea e destinată pentru răsboiu, fiindu că aerarium sanctum, banii publici nu ajungă pentru acestă trebuință.”

„Ce flecăresci tu?” îi dîse Eleazaru, care i-a auditu cuvintele din urmă. „Nu veđi, că molestezi pe nobilul domn, tu flecăriță ce ești? Iartă-o, cinstitute domnule, e tinêră!”

„Mê rogă, n'am ce se fertu,” afirmă Paulu privind în fața tinêră și drăguță a copilei.

„Eu mê ducă, domnule, — rămăi cu cu bine!” dîse Estira cu ochii umeđi.

„Îți mulțamescu și nu te voi uita nici odată,” dîse Paulu încetinelu. În același momentu Estira sări pe ușe afară ca și unu copil fericitu, care a avut parte de o dulce bucurie.

Cherias éráși se uită în fața lui Paulu, dar ea nu-i spunea nimica din cele ce se petreceau în lăuntrul lui.

Lucrul se continuă cu zel. Cam pe la o oră după međul nopții l'au terminat.

Pe fața Evreul se vedea unu suris de batjocoră, cându Paulu i-a datu scrisœrea, după cum îi poruncise Cesarul. Paulu a observat surisul Evreul, și din privirea lui liniștită Evreul a aflatu, că nu a fost bine, că s'a pripit cu ironia, și și-a adus aminte de aceea, că cine rîde mai pe urmă, acela rîde mai bine.

„Acestea nu le puteți duce de aici,” dîse elu, arătând spre lădi.

„Chiaru la acesta mê gândiam și eu,” dîse Paulu. „Acum suntem osteniți și avem lipsă de câteva ore de odihnă. Dar diminetă vom luca cu puteri îndoite. Ne vei da cheile, și cu permisia ta ne vom face unu așternut pe lădi.”

La acestea vorbe Eleazaru a încremenit.

A adus apoi nisce chei, ér Paulu a probat cu ele toate lăcatele.

„Acesta e o odae minunată,” începu Evreul. „Aici a petrecut multe nopți Iuliu Cesaru cu soșii lui cei sêlbatici. Elu și cu Catilina câte nebunii au mai făcutu!”

„Ce vorbesci?” dîse Paulu miratu. „În acestă locu miserabilu și-a pusu vre-odată piciorul Iuliu Cesaru?”

La acestea răspuse Tellus ciatinându din cap. „Cesaru de bună samă nu, dar cu atâtu mai virtosu celalaltu.”

„Voi vœ credeți atotșcitoriu,” dîse Evreul cătră Tellus, „dar vœ spunu, că acesta era chiaru proprietatea lui Iuliu Cesaru. Eu o sciu asta mai bine. Și apoi tatălu meu, care a fostu tœritu din Ierusalimu la Roma pe vremea lui Pompeiu, mi-a povestit o de sute de ori. Iehova să-lu odihnescă în sinul lui Avraamu, dar multe mi-a mai spusu! Dîcea, că dictatorulu își aduna aici prietini, și făceau din nôpte ziua și din ziua nôpte. Și ore mai târziu cine a fostu acela, care l'a scăpatu din datorii? Cine avea pe samă lui bani totdeauna, și mai cu samă cându toate celealalte pungi erau gœle?”

„Nu e așa, că erau grase acelea vremi?” dîse Tellus. „Ba după cum singuru ai spus'o, „acele erau vremi”. Așa e, că procentele erau mari și plătite la timp?”

Eleazaru îi aruncă o privire de dispreț.

„La timp? — Nu, nici de câtu,” dîse încetindu-și fruntea și făcend o mutră convingetore. „Ni-s'au plătitu numai după lupta dela Farsalu, pe cându tatălu meu și-a fostu mai perdut sperarea. E dreptu, că după aceea ne-a plătitu capulu banului întregu și procentele și procentele procentelor. — Cesarulu Germanicu încă nu va face altfelu cu mine amăritulu!” Și se uită rugătoriu la Paulu.

„Du-te, Evreule, du-te!” îi dîse acesta măniosu și scărbitu. „Se pœte, că ție să-ți fie datu, să mai dai preste o luptă dela Farsalu!”

„Așa? . . . Să trebuescă să așteptu? . . . Dar pentru ce nu mi-ai spus'o acesta? Nu, nu se pœte! Voi merge la Cesarulu,” și o luă spre ușe.

(Va urma).

Bibliografie.

A eșitu de sub presă opul Toma a Kempis, tradus de Gavrilu Popu canonicu. Prețulu legatu cu auritură costă 1 fl. 10 cr. Doritorii de a-lu avé să se adreseze la autorulu trimițend cu asemnațiune postală 1 fl. 15 cr. și voru primi opul sub legătură cruciată fără portu.

A apărut de sub tipariu Octolchulu celu micu edit. III. Blășiu 1892 și se află de vânzare la tipografia seminarială nelegatu cu prețulu de 80 cr. v. a., legatu cu călcăiu de pânză cu 95 cr. v. a. Legatu dimpreună cu Pentecostariulu costă 1 fl. 80 cr. v. a.

Economie.

Mijlocele contra peronosporii. Ca cele mai sigure mijloce contra peronosporii se recomandă diversele amestecări ale vitriolului de aramă (pétra vinată).

Dintre amestecăturile acestea mai însemnate sunt următoarele.

I. **Mixtura de Bordeaux**, se compune din apă, vitriolul de aramă și varul ars, cari se pot mesteca în diverse proporții, anume: a) 100 litre apă, 2 kgr. vitriol de aramă și 2 kgr. var ars, b) 100 litre apă, 2 kgr. vitriol de aramă și 3 kgr. var ars, c) 100 litre apă, 4 kgr. vitriol de aramă și 4 kgr. var ars. Mixtura de 100 litre apă, 2 kgr. vitriol de aramă și 2 kgr. var ars (mixtura de 2 peccente) o folosim înainte de a se arăta peronospora, ca mijloc preventiv contra ei. În cazul acesta se face stropirea vițelor cu soluțiunea Bordeaux pe la finea lui Mai.

Dacă prima stropire s'a neglesă, și peronospora începe a se arăta, aplicăm soluțiunea de sub b și c (de 3 și 4%).

Mixtura Bordeaux se pregătește așa, ca mai întâi se mănunțese vitriolul de aramă și în cantități mai mici se topește în apă caldă, computând pentru 1 kgr. vitriol de aramă 3 litre de apă. În altă vasă se stinge varul în o cantitate îndoită de apă. Soluțiunea de var se străcură prin o străcurătoare fină, ca să nu trecă și părțile mai dure, cari ajungându în aparatul de stropire l'ar astupa. Apoi soluțiunea de vitriol se tornă în o cantitate proporționată de apă, după ce s'a răcit soluțiunea de var, și acesta se tornă pe încetul în soluțiunea de aramă mestecându-se continuu pe timpul turnării.

Vitriolul de aramă să se solvâcă numai în vase de lemn ori de aramă și la mestecarea lui éráși să se folosâcă numai instrumente de lemn.

Mixtura de Bordeaux preparată se poate conserva timp mai îndelungat, dar înainte de folosire trebuie să se mestece bine, deoarece chiar și cele părți se așază la fund, cari contribuie mai mult la stropirea peronosporii.

Soluțiunea se stropesce câtă se poate de fină pe partea superioară a frunzelor de vie.

(Va urma.)

Bursa de Budapesta.

Din 5 Iuliu st. n. 1893.

Renta de aur ung. 4%	115.60
« « corone r. ung.	94.75
Împrumutul căilor ferate ung.	120.50
Amortisarea detoriilor căilor ferate de Osti ung. (1-ma emisiune)	124.—
Amortisarea detoriilor căilor ferate de Osti ung. (2-a emisiune)	101.50
Bonuri rurale ung.	96.25
« urbariale ung.	—
Obligațiunile desp. țegăliilor	100.75
Împrumut cu premiu ung.	148.—
Losuri pentru regularea Tisel	141.50
Renta de hârtie austriacă	97.50
« « argint austriacă	97.50
« « aur austriacă	118.—
Losurile austr. din 1860.	164.—
« Viena	176.50
Acțiunile banței austro-ungare	985.—
« « de credit ung.	414.50
« « austr.	338.—
Obligațiunile cu câștig ale banței ipot. ung.	127.—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și economii « Albina	100.50
Galben împărătesc	5.85
Napoleon-d'or	9.83
Mărci 100 imp. germane	60.65
Londra 10 Livres sterling	123.70

Prețul mărfurilor.

Piața din Blasiu: Grâu, hectilitr. fl. — 5 până 5.50, — grâu mestecat fl. 4.— până 5.—, secară fl. 3.— până 3.50, — ovăși fl. 3.— până fl. 0.—, cucuruș fl. 3.50 până fl. 3.75, alac fl. 2.— până fl. —, cartofi fl. 3.50 până fl. —, — séméntă de cânepă fl. 3.50 până fl. —, fasolea fl. 3.25 până fl. —, — carnea de vită chilo 48 până — cr., carnea de vițel — până — cr., carnea de porc 44 până 48 cr., carnea de miel 24 până 32 cr., — 14 ouă cu 20 până — cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr. Victor Szmigelski.

161 număr v. h.
1893.

(31) 1—1

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében, ezenel közhírre teszi, hogy a balázsfalvi kir. járás-bíróság 619/893 számú végzése által budapesti

Szollás Josef és fia mint felülfoglaltató, ugy egyidejűleg Schön testvérek ugyan csak felülfoglaltató és balázsfalvi Jánza János alapfoglaltató javára, balázsfalvi Salusinszki Sámuel és neje ellen 185 frt 04 kr., 16 frt 80 kr. és 250 frt — kr. tőke és járulékaik erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás foganatosítása alkalmával bíróságilag lefoglalt és 367 frt 19 kr-ra becsült szobatorok, ágynémű és ruhanéműek, konyha és porcellán edények és evőeszközökből álló ingóságok feletti tőke, ennek 189... év... hó... napjától járó kamatai — frt — kr., megállapított addigi 1 frt 75 kr. jelen hirdetményi és az ezutáni költségek erejéig nyilvános árverés utján eladtnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. járás-bíróság 742. sz. kiküldést rendelő végzés folytán Balázsfalván alperes lakásán leendő eszközésére 1893-k évi július hó 21-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésben, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladtni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz fizetendő.

Kelt Balázsfalván 1893-ik évi Julius hó 5-ik napján.

Thát György,
kir. bírósági végrehajtó.

Nr. 155—1893.

(30) 2—3

Edictu.

După ce Vasilie Hampu gr. cat. din Comuna Vulpăr legiuitulul bărbat al Parasevei Hantz gr. cat. din opidul Sibiu, trecuți acum 9 ani, și-a părăsit pe soția sa legiută, fără ca să i-se potă sci ubicațiunea aceluia, se citeză priu acesta, ca în terminul de unu an și o zi, să se presente înaintea subscrisului foru matrimonial, căci la din contra procesul divorțial urditu în contra-i se va pertracta și decide și în absența lui.

De la forul matrimonial de l-a Instanță deleg. alu Protopopiatului Cichindeliu gr. cat. Săcădate la 24 Iunie 1893.

Demetriu Cutsanț,
protopopul preș. for. matr.

Turnătoria de clopote și de metalu a lui

ANTONIU NOVOTNY

se recomandă P. T. publicului și comunelor pentru pregătirea din nou de clopote de totă mărimea, respective pentru combinarea mai multor clopote nouă după tonul statorice înainte, aranjate după sistemul nou, pre lângă garanție de mai mulți ani, cu corone de lemn ori de feru bătutu ori versatu, așa că clopotele astfel construite se pot întorce ușor și de mai multe ori, prin ce clopotul se scutesce de crepare.

Recomandă mai ales invențiunea sa de

Clopote perforate

cari sunt premiate de mai multe ori și privilegiate,

cari dau unu sunet mai tare, mai durabil și adănc și așa unu astfel de clopot de 200 kg. este egal cu altul de 260 kg. — Mai departe scaune din feru bătutu sub clopote, clopote de orologiu în totă mărimea și tôte părțile de metalu, ce se țin de specialitatea asta. — Clopote de 150 kg. și mai mici și pompe de mână se pot afla tot-deuna în depositu. — Se recomandă pentru comisiu câtă de multe

Antoniu Novotny,
Temesvár, Gyárváros.

(19) 9—10

Cu deosebită stimă cuteză a încunoscință pre Veneratulă Cleru greco-catolicu,

că precum și până acum iaș asupra-mi gătirea de **iconostase, amvone, altare**

și alte obiecte de ale instruirei interne a bisericelor, în ce privesce lucrul de măsariu și de sculptor, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu așezarea acelor obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servesc cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoscere deosebită, si tôte mă îndreptătescu la sperarea, că Veneratulă Cleru mă va împărtăși ocașional-minte de prețuită-i încredere. Silința mea se va îndreptă totu-deauna intr'acolo, că și de aci înainte se merită renumele celu bun, care mi-lam câștigat până acum.

Prin tarifulu de zone dispărându departările, prin această capacitatea de concurență mi-sa mărită.

Rogându-mă pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carol Müller,

auritor și fabric. de recuis. biseric.

(6) 21—52